

JOSEP ROVIROSA OLIVÉ, secretari general de la Fundació Consell de la Informació de Catalunya,

CERTIFICA: Que en relació a l'expedient núm. 31/2022 els membres del Consell de la Informació de Catalunya van adoptar per unanimitat i en reunió de data 24 d'octubre de 2022 el següent acord, segons la documentació de l'expedient:

Expedient núm. 31/2022

ASSUMPTE: Queixa online d'un ciutadà, el senyor J.A, en relació a la informació publicada al diari de Girona "El Punt Avui"(edició impresa) sobre un fet dramàtic que afecta la seva família. Es tracta d'un article signat per la senyora Tura Soler el qual, a parer del demandant, ha vulnerat la privacitat de la seva família en exposar públicament la malaltia de l'avi, donar a entendre que son una família conflictiva i publicar noms complets dels implicats.

ANTECEDENTS

El dia 28 de juliol del 2022, el CIC rep un email remés des del Consell de Periodistes de Catalunya. Aquest havia rebut una queixa del senyor J.A. en referència a l'article informatiu publicat a "El Punt Avui", amb data 29 de juny del 2022, signat per la senyora Tura Soler. Al tractar-se d'una qüestió d'ètica periodística, la queixa és traslladada al CIC.

L'article explica el fet dramàtic d'una dona de 90 anys la qual és trobada morta pel seu net (autor de la queixa), presumptament assassinada pel germà gran d'aquest.

L'article imprès (i una primera versió electrònica) es poden llegir en els documents PDF.

Hi ha dues versions electròniques. La primera, pràcticament igual a la impresa i la segona més reduïda i obviant algunes de les qüestions que son motiu de la queixa. Es pot consultar en el següent enllaç:

https://www.elpuntavui.cat/punt-divers/article/4-divers/2160163-crim-a-sant-gregori-un-net-espanya-l-avia-de-90-anys.html?cca=4&utm_source=epa&utm_campaign=pdf&utm_medium=pdf

El senyor J.A. denuncia que la notícia (en la versió impresa) *"informa que el meu avi de 87 anys té Alzheimer, quan ell no tenia cap relació amb el crim. Exposa el nom de la casa de les víctimes, també em posa a mi com un individu violent que anava proclamant que volia matar el meu germà, publica el meu nom"*.

El reclamant es queixa que, sense *"contrastar la notícia"*, la periodista publiqui la malaltia de l'avi- segons ell informació irrellevant per al cas- y el nom complet dels implicats, i deixi entreveure que son una *"família conflictiva"*, qüestions totes elles que, segons el senyor J.A., contribueixen a *"generar un patiment i una ansietat innecessàries a les víctimes, aportant més dolor"*.

AL.LEGACIONS

El diari "El Punt Avui" ha fet arribar un escrit d'al·legacions en referència a les queixes sobre el citat article.

1. Entenen el dolor de la família enfront uns fets tan greus i comprenen l'enuig per la publicació de la notícia; declaren que no hi ha cap voluntat de generar patiment i ansietat innecessàries a les víctimes .
2. Consideren que la informació signada per la periodista Tura Soler explica la realitat dels esdeveniments, d'indiscutible interès públic, amb la màxima fidelitat possible.
3. Consideren, al contrari del que diu el demandant sobre la irrellevància de la informació sobre la malaltia de l'avi , que la situació en que es troba el marit de la víctima mortal, és molt rellevant des d'un punt de vista periodístic, policial i judicial. Era a la casa en el moment dels fets i en tenir disminuïdes les seves capacitats cognitives no va poder auxiliar la seva esposa.
4. Igualment creuen imprescindible situar el lloc dels fets i explicar els antecedents. La periodista es limita a informar que els Mossos d'Esquadra havien hagut d'anar a aquesta casa en més d'una ocasió per algun enrenou.

PONÈNCIA

- 1.- La privacitat és la potestat de tota persona de decidir quins aspectes de la seva vida vol compartir amb els altres. Es contempla per primera vegada a l'article 8 de la **Convenció Europea de Drets Humans** del 4 de novembre de 1950, la qual va entrar en vigor l'any 1953.
- 2.- El dret a l'honor i a la intimitat està amparat per la **Constitució Espanyola** en el seu article 18: "*Se garantiza el derecho al honor, a la intimidad personal y familiar y a la propia imagen*".

El desenvolupament normatiu d'aquest dret s'ha dut a terme mitjançant la Llei Orgànica 15/1999 , substituïda actualment per la nova Llei Orgànica 3/2018 , l'objecte de la qual és "*garantizar y proteger, en cuanto al tratamiento de los datos personales, las libertades públicas y los derechos fundamentales de las personas físicas, y especialmente de su honor e intimidad personal y familiar*".

- 3.- El **Codi Deontològic** de la professió periodística en el seu article 9 manifesta clarament que els professionals de la informació "*han de respectar la privacitat. Les persones han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies*".
- 4.- El Diccionari de Bioètica, redactat per un grup de treball del Comitè de Bioètica de Catalunya, juntament amb el Departament de Salut i el Centre de Terminologia TERMCAT, defineix "intimitat" com "*l'espai d'una persona, tant físic com mental, que no s'hauria d'envair sense consentiment. La intimitat és individual i per tant subjectiva*". Així doncs, allò que per a alguns pot ser tolerable, per a altres pot vulnerar clarament el seu dret a la intimitat.

Malgrat que, a nivell teòric, la protecció de la intimitat personal i familiar està reconeguda de manera contundent (per la Constitució, la LO 15/1999 i el Codi Deontològic), en la pràctica periodística actual es troben a faltar directrius concretes

sobre quan i com cal implementar aquesta protecció, principalment pel què fa a la publicació del nom complet dels implicats en una notícia.

En un intent d'ajudar els redactors en la seva tasca, el 2014 es publica el Manual de Estilo del País, impulsat per José Luis Cebrian. Aquest manual és considerat com un referent en les normes de conducta d'un periodista i tal i com afirma Alex Grijelme - responsable de la darrera edició- "*incorpora principios éticos y formas de comportamiento profesional (no sólo cuestiones lingüísticas)*".

No obstant només especifica que... "*hay que suprimir en las informaciones el nombre de las víctimas de violación y limitarse a publicar las iniciales de los detenidos por la policía y acusados de algún delito cuando sean menores de 18 años. Res més.*"

Tampoc el Manual d'Estil del propi diari El Punt Avui dona instruccions concretes sobre el tema. Sí es cert que s'expressa amb contundència pel que fa al tracte necessari cap a les persones vulnerables: "*La referència a qualsevol minusvàlua, malaltia o defecte físic que afecti a una persona ha d'estar informativament justificada i s'ha de fer en termes neutres, sense menyspreu ni connotacions insultants*".

Així doncs, no queden cobertes les múltiples situacions ambigües amb les que es troben els redactors d'algunes notícies de successos, les quals poden ser molt diferents unes de les altres, en funció de si es tracta d'un fet de clara **rellevància pública** o pel contrari **d'un drama privat**.

Tal com escriu Lola Galán en el seu article de "El País" (secció Defensor del lector del 3 juny 2016): "*Es habitual que los intereses informativos colisionen con los intereses o los deseos de privacidad de quienes protagonizan las noticias o de sus allegados*". La senyora Galán continua: "*El nombre y apellidos de esas personas es parte esencial de la noticia y el lector tiene derecho a conocerlos, pero en tiempos de Internet, conscientes como somos de que las noticias tienen nueva (y larga) vida en la red, conviene que los medios de comunicación seamos muy rigurosos a la hora de determinar qué nombres hay que publicar, y qué nombres hay que dejar en meras iniciales*".

Tenint en compte tot allò exposat, sembla que cal doncs, enfront de cada cas, una profunda reflexió sospesant la **rellevància pública** de la publicació, per una banda, versus el **dolor d'una família** que es veu exposada a la llum pública sense voler-ho, per l'altra. La decisió dependrà del criteri prudent de cada redactor.

CONSIDERACIONS CONCRETES

Davant d'uns fets tan greus com els relatats a l'article, és comprensible la sensació d' invasió de la intimitat quan una circumstància tan dura surt a la llum pública sense consentiment, qüestió que s'afegeix al dolor del dol.

1.- La revelació del diagnòstic mèdic de l'avi

Pel que fa al greuge concret de fer públic l'Alzheimer de l'avi, és cert que les dades de la història clínica son un secret i efectivament és un delictes revelar-les. Delictes que només aplica al metge. En el cas que ens ocupa, potser no s'hauria d'haver publicat un diagnòstic concret (malaltia d'Alzheimer), però no es pot amagar la disminució de les capacitats cognitives clarament reconeixibles a simple vista. A més, el seu estat és important per entendre algunes causes del què va passar (de no protecció de la

víctima, no alerta...) tal i com es diu en les al·legacions. Per tant, no es veu en això una falta, tant sols una mala utilització d'un terme mèdic, per altra part utilitzat - en el llenguatge habitual- per anomenar qualsevol estat de pèrdua de les capacitats cognitives sense que forçosament correspongui a un diagnòstic exacte.

2.-L'afirmació de pertànyer a una família conflictiva

L'article diu textualment "*les desavinences familiars eren conegudes pels mossos que en més d'una ocasió havien hagut d'anar a cal Germà per alguna trifulga*".

Quan la periodista parla de les desavinences familiars i alguna trifulga, tot i que cita la font (els mossos), no aclareix la causa d'aquestes trifulgues i, com que encara no ha parlat dels antecedents psiquiàtrics d'en Marius Albert, sembla que estigui dient que tota la família és un desgavell. Dissortadament un familiar amb problemes psiquiàtrics pot generar situacions molt violentes que poden requerir la intervenció de les forces de seguretat, sense que això signifiqui que la família és "conflictiva".

La referència a l'incident que va provocar en Joan entrant al hospital en busca del seu germà, tot i que també es cita la font, té poca rellevància per descriure els fets, a no ser que es vulgui insistir en que es tracta d'una família de violents.

3.-La publicació del lloc concret dels fets, el nom de la casa i el nom complet dels implicats amb nom i cognoms.

El fet de posar els noms complets de la víctima i l'atacant i exposar-los a tot Catalunya no afegeix cap valor a la notícia ni ajuda a comprendre millor el relat. Les dades personals tan detallades només serveixen per estimular la curiositat morbosa del lector. D'altra banda i tal com s'esmenta en les al·legacions, "*entenen el dolor de la família, comprenen l'enuig per la publicació de la notícia i no hi ha voluntat de generar patiment*".

Per tant, haver publicat només les inicials **hagués estat una forma més respectuosa** amb la privacitat dels afectats i tal vegada s'hauria alleujat el seu dolor davant un fet tan terrible.

En resum : La periodista descriu un fet amb detalls i veracitat, però fent èmfasi en alguns aspectes que fan que l'article fregui el sensacionalisme i que provoqui la queixa, en algun aspecte raonable com el que fa referència a la conflictivitat de la família o la publicació de dades personals

L'article 9 del Codi Deontològic diu "*S'ha de respectar la privacitat. Les persones, han de ser tractades amb respecte i dignitat, particularment les més vulnerables. Cal evitar les intromissions innecessàries i les especulacions gratuïtes sobre els seus sentiments i circumstàncies*".

Creiem que la informació seria igualment d'interès públic posant únicament les inicials de totes les persones implicades.

I el criteri 02 del Codi Deontològic del Col·legi de Periodistes de Catalunya diu: "*El periodista s'ha de posar en contacte prèviament amb els afectats per donar-los la oportunitat de resposta*".

Si això s'hagués fet no hi hauria queixa i el lector hagués estat igualment informat del succés.

De conformitat amb la ponència, el Consell de la Informació de Catalunya adopta el següent

ACORD:

Pel què fa a la **versió impresa** (i primera versió digital) de l'article -objecte de la queixa- es podria considerar que la senyora Tura incompleix el Codi Deontològic, en particular els articles 2 i 9, al especular sobre les circumstàncies familiars i al vulnerar la privacitat d'una família **sense necessitat**. Si bé la notícia pot tenir un interès públic com a succés rellevant a l'àrea de Girona, no sembla que fos necessari, per a satisfer l'interès informatiu, publicar molts dels detalls que la senyora Tura inclou a l'article.

La segona versió electrònica de l'article – tot i que manté el nom complet de la víctima i el seu agressor quan podria utilitzar inicials – exemplifica como era possible redactar la notícia de manera clara i completa, sense haver d'oferir detalls sobre el nom de la casa o la malaltia de l'avi i sense haver d'entrar en especulacions sobre la conflictivitat en el sí de la família.

I per que així consti s'estén la present certificació, amb el vistiplau del president, a Barcelona en data 24 d'octubre de 2022. Certifico.

Vistiplau
Josep Carles Rius
President

Josep Rovirosa
Secretari General